

та реалізовувати її. Рівень сформованості предметної компетентності визначається досягненням системи вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів, що задаються державним стандартом, та очікуваних результатів з кожного навчального предмету, конкретизованих навчальними програмами. Одним із критеріїв сформованості предметної компетентності є здатність учня встановлювати логічні зв'язки між набутими знаннями та практичними ситуаціями, для вирішення яких вони можуть бути застосовані, а також уміння добирати оптимальні методи вирішення практичних завдань. Аналіз міжнародного досвіду моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти показує, що найбільш ефективним інструментом оцінювання рівня сформованості компетентностей є тестові завдання. Особливістю розроблення тестових завдань є їх максимальна наближеність до повсякденного життя учнів та оцінювання вмінь застосовувати набуті знання, вміння і навички в типовій (подібній), модифікованій та новій для учня практичних ситуаціях.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ СИСТЕМИ ЧИННИКІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ СХИЛЬНОСТЕЙ І ПРОФЕСІЙНИХ ІНТЕРЕСІВ УЧНІВ

С. О. Науменко, канд. пед. наук

У міжнародних порівняльних дослідженнях якості загальної середньої освіти, таких як TIMSS, PISA, PIRLS тощо, які є моніторинговими, водночас із тестами для учнів використовуються анкети для учнів, їхніх батьків, учителів загальноосвітніх навчальних закладів тощо. Мета міжнародних порівняльних досліджень – оцінити рівень загальноосвітньої підготовки учнів (їхні навчальні досягнення й компетентності) та виявити чинники, які впливають на рівень цієї підготовки. Виявлення зв'язку між результатами тестування й певним чинником дає можливість сформулювати гіпотезу, що пояснює отримані результати, а також згодом у інших дослідженнях прогнозувати результати учнів відповідно до різних чинників. Знаючи чинник (або чинники), який впливає на рівень загальноосвітньої підготовки учнів, можна за допомогою управлінських рішень коригувати рівень навчальних досягнень і компетентностей учнів, підвищуючи його.

У ході дослідження проблеми створення моніторингової системи для оцінювання природничо-наукової компетентності учнів загальноосвітньої школи (із застосуванням тестових технологій) ми використали міжнародний досвід і застосували тести для учнів разом із анкетною для них. Основою створення тестів стали тестові завдання Міжнародних досліджень PISA і TIMSS. Анкета для учнів, яку ми використали, – «Диференційно діагностичний опитувальник» Є. Клімова. Мета опитувальника – діагностика схильностей і професійних інтересів учнів. Також для порівняння ми використали річні оцінки учнів із предметів природничо-математичного циклу (алгебра, геометрія, фізика, хімія, біологія, географія).

Під час аналізу результатів дослідження за допомогою коефіцієнтів кореляції Пірсона і Спірмена було виявлено: 1) *обернений середній зв'язок* між статтю учнів і їхніми річними оцінками з алгебри, геометрії, фізики, хімії і географії. Учениці (дівчатка) 8 – 10 класів, які взяли участь у дослідженні й відповідали на завдання тесту, мали в середньому вищі річні оцінки з цих навчальних предметів, ніж учні (хлопчики); 2) *середній зв'язок* між статтю і типом учня «людина-техніка» (до цього типу учнів було віднесено переважно хлопчиків) та між типами учнів «людина-техніка» і «людина-художній образ»; 3) *обернений середній зв'язок* між типами учнів «людина-природа» і «людина-техніка», між типом учня «людина-техніка» і річними оцінками учнів із біології й географії та *середній зв'язок* між типом учня «людина-природа» і річними оцінками учнів із біології й географії. Дівчатка, на відміну від хлопчиків, мали вищі середні річні оцінки з біології й географії та переважно дівчаток за результатами анкетування віднесено до типу «людина-природа», натомість до типу «людина-техніка» віднесено здебільшого хлопчиків; 5) *обернений середній зв'язок* між типами учнів «людина-людина» і «людина-знакова система»: якщо учень мав високий бал за типом «людина-людина», то в нього був низький бал за типом «людина-знакова система» і навпаки; 6) *середній та обернений середній зв'язок* між статтю й відповідями учнів на деякі завдання тесту.

Під час дослідження не було виявлено зв'язку між результатами учнів за завдання тесту і їхніми річними оцінками з предметів природничо-математичного циклу. Однією з причин цього є те, що в завданнях тесту перевірялися не знання, вміння й навички учнів, а їхні вміння застосовувати свої навчальні досягнення й власний досвід у новій і зміненій ситуаціях.

ВПЛИВ ФОРМИ ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ НА РЕЗУЛЬТАТ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ІЗ МАТЕМАТИКИ

Л. П. Дворецька

Досвід запровадження тестових технологій для оцінювання рівня навчальних досягнень учнів показує, що використання завдань у тестовій формі з вибором однієї правильної відповіді із запропонованих чотирьох (п'яти) її варіантів уможливорює вгадування правильної відповіді, що ставить під сумнів об'єктивність результатів оцінювання учнів шляхом тестування.

З метою дослідження впливу форми тестового завдання на результат його виконання учнем відділом моніторингу та оцінювання якості загальної середньої освіти було організовано дослідження на базі експериментальних майданчиків відділу (загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 12 м. Северодонецька, гімназія «Міленіум» № 318 м. Києва). В експерименті було задіяно 116 учнів сьомих класів, які не мали досвіду участі у стандартизованих тестуваннях і не були ознайомлені зі стратегіями виконання тестових завдань із математики.